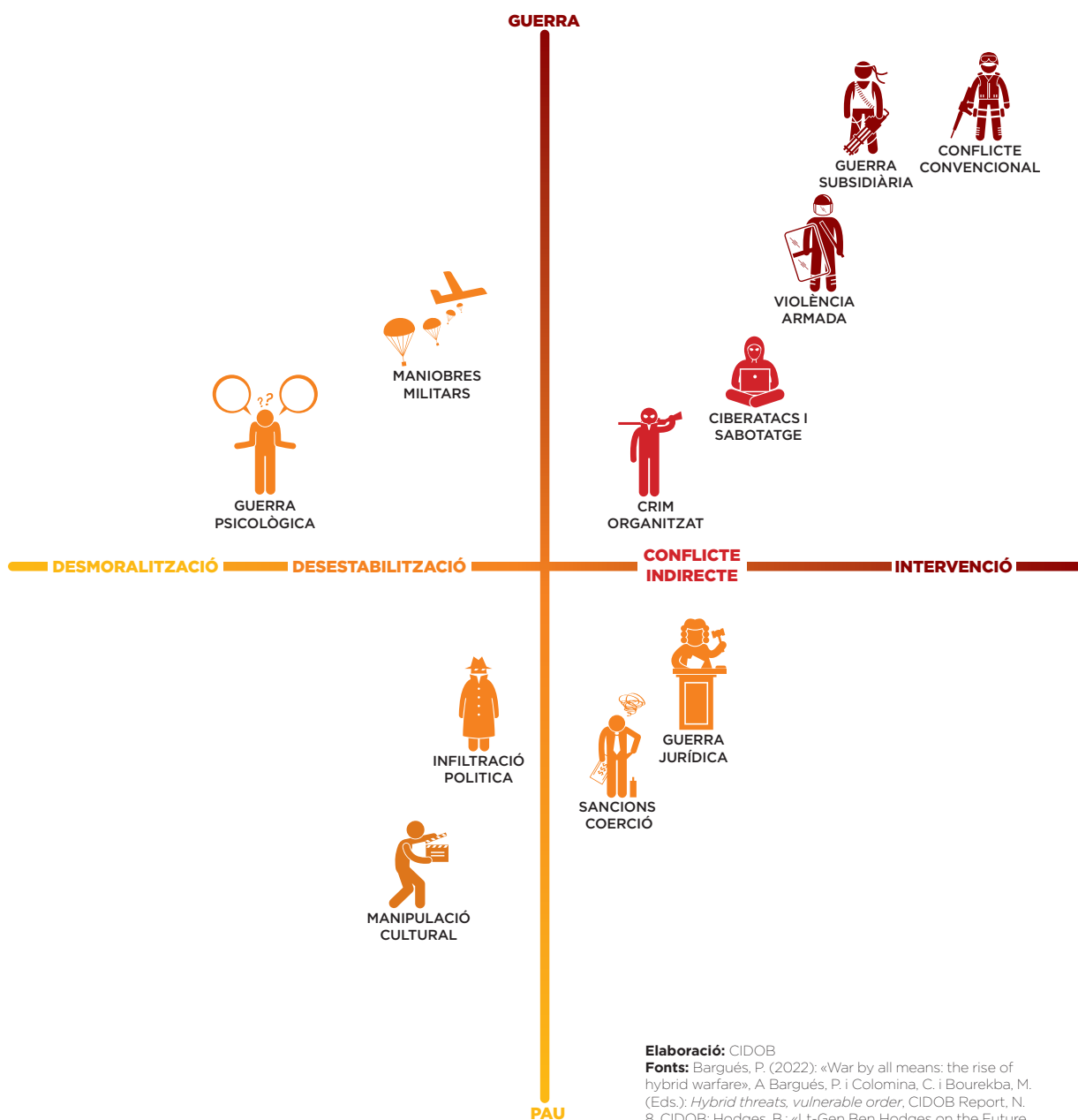

LES GUERRES HÍBRIDES DEL PRESENT

La Guerra del Golf (1990-1991) va ser un punt d'inflexió pel que fa a la doctrina de guerra, ja que va evidenciar que, a causa de l'asimetria militar, la guerra s'havia de lluitar en qualsevol escenari, cada cop més fora del camp de batalla. A conseqüència d'això, hem assistit a una diversificació de les tàctiques i estratègies encaminades a guanyar poder i desestabilitzar les potències rivals, el que coneixem com a «guerres híbrides», que combinen violència convencional (guerra cinètica) amb violència irregular, que fa ús de capacitats com la ciberguerra, la desinformació, l'economia i la corrupció.

Elaboració: CIDOB

Fonts: Bargués, P. (2022): «War by all means: the rise of hybrid warfare», A. Bargués, P. i Colomina, C. i Bourekba, M. (Eds.): *Hybrid threats, vulnerable order*, CIDOB Report, N. 8, CIDOB; Hodges, B.: «Lt-Gen Ben Hodges on the Future of Hybrid Warfare», Center for European Policy Analysis, abril de 2021

- **CONFLICTE CONVENCIONAL.** Estat de guerra, sovint declarat, entre dues parts amb estatus similar i amb exercici de violència armada per part de l'exèrcit durant un període prolongat. Les forces de tots dos bàndols queden ben definides, solen combatre en camps de batalla delimitats i lluiten amb armament que té com a objectiu principal l'exèrcit enemic i les seves infraestructures.

- **GUERRA SUBSIDIÀRIA O «PROXY».** Conflict de militar en què una o més parts donen suport directe o indirecte a un o més combatents per promoure els seus propis interessos sense entrar formalment en el conflicte. L'Iran n'és un exemple a través dels seus aliats houthis o de la guerrilla Hezbollah.

- **VIOLÈNCIA ARMADA DE BAIXA INTENSITAT.** Implica accions militars més o menys puntuals i sovint encobertes que comporten escaramusses i l'entrada de tropes en territori veí. Sovint involucra lluites prolongades de principis i ideologies, econòmiques, informatives i militars. La frontera entre l'Índia i el Pakistan o la interferència russa a Crimea abans de la invasió són alguns exemples recents d'aquests tipus de conflictes.

- **CIBERATACS I SABOTATGE D'INFRAESTRUCTURES.** Cada cop més freqüents, tenen com a objectiu infraestructures crítiques, com la xarxa de distribució d'energia, cables submarins o satèl·lits.

- **CRIM ORGANITZAT.** Opera a partir de xarxes i organitzacions dedicades a activitats il·legals, com el tràfic de drogues, armes o persones, l'extorsió, la falsificació, el terrorisme i el blanqueig de capitals. Segons l'Índex Global de Criminalitat, el 2023, gairebé el 83% de la població mundial viu en països amb alts nivells de criminalitat, fet que es relaciona amb l'augment del conflicte i la degradació de la democràcia.

- **MANIOBRES MILITARS ESTRATÈGIQUES.** Un pas més enllà de la guerra psicològica, les maniobres militars tàctiques no només serveixen per coordinar l'operatiu, sinó que també posen en alerta els objectius potencials. En són exemples les maniobres xineses al voltant de Taiwan o les Malabar a l'Índic, que anualment duen a terme els EUA, l'Índia, el Japó i Austràlia.

- **GUERRA PSICOLÒGICA.** Implica l'ús planificat de propaganda i altres operacions psicològiques per influir en opinions, emocions, actituds i comportaments dels grups opositors. Les xarxes socials han afegit un potencial enorme, com va demostrar l'escàndol de Cambridge Analytica, que el 2016 va traçar el perfil ideològic de 230 milions de votants estatunidencs per tal d'influir-los.

- **GUERRA JURÍDICA O LAWFARE.** Aquest neologisme introduït per John Carlson i Neville Yeomans el 1975 (a partir de *law* –llei– i *warfare* –bèl·lic–) descriu la instrumentalització de la llei com a mitjà per assolir un objectiu militar o polític. Alguns exemples d'això són la detenció i enjudiciament d'opositors (sota acusacions de corrupció o espionatge) o la judicialització de la política.

- **SANCIONS I COACCIÓ ECONÒMICA.** Actualment estem immersos en una virulenta guerra comercial entre potències internacionals, amb la imposició d'aranzels, sancions i limitacions a l'exportació. Només en el cas de les sancions, segons dades de la Global Sanctions Database (GSDB), aquestes es van multiplicar de 242 el 2017 a 615 el 2023.

- **INFILTRACIÓ POLÍTICA I SUBVERSIÓ.** Consisteix en la infiltració d'una entitat política per membres d'un altre grup, amb la intenció de subvertir les seves polítiques o objectius. Una de les variants opera a través de la corrupció o el xantatge per aconseguir que actors d'un altre Estat serveixin als interessos propis. Un exemple recent va ser la presumpta infiltració xinesa al Parlament i entre l'Acadèmia australiana.

- **MANIPULACIÓ CULTURAL I SOCIAL.** Com a forma subtil de propaganda, inclou tots els mecanismes que alimenten el «poder suau» descrit per Joseph Nye, amb la maquinària de l'entreteniment estatunidenc –des del cinema fins a la música– com a màxim exponent.